

BISER On. Direcțiunea Liceului „M. Nicoară” Arad OAL

REVISTA OFICIALĂ A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 160 Lei

Nr. 5267/1943.

ANDREI

din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului,
Ienopolei și Hălmegeului.

*Iubiților Cler și Popor din această de Dumnezeu păzită Eparhie, har și milă
dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.*

„Împăratul cerurilor, pentru iubirea de oameni
pe pământ s'a arătat și cu oamenii a petrecut”.
(Stihira Învierii gl. 8).

Iubiții mei fii suflați,

Cu aceste cuvinte preamărește Biserica, Nașterea și petrecerea în lume a Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Ce întâmplare măreață este aceea, când un împărat puternic vine să cerceteze o țară mai mică! Măcar că împăratul acela vine și pleacă. Cu Mântuitorul nostru se petrece însă cu totul altfel. El nu vine ca un împărat muritor ca să ne cerceteze în trecut, ci Împăratul cerurilor se coboară spre a petrece pururea cu oamenii. Deși cu trupul Mântuitorul s'a înălțat la ceruri, El totuși petrece cu noi — precum a făgăduit — în mod nevăzut în sânul Bisericii, în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor (Matei 28, 20).

Că în persoana lui Iisus Hristos a venit pe pământ însuși Împăratul cerurilor, aceasta o cunoaștem din darurile bogate pe care El le-a adus lumii și care nu sunt daruri pieritoare, ci unele ce viețuiesc pururea în suflete. Mântuitorul nostru nu a trecut fără de urmă prin lumea aceasta. El a lăsat în lume: *învățătura* Sa dumnezească, pecetluită cu *jerțfa* de pe Cruce, ca o dovadă vecinică despre nemărginita Lui iubire față de neamul omenească; a lăsat aici *Evanghelia*, în care ni se descopere întreaga voință a Tatălui ceresc, — și la lumina căreia, ca la strălucirea unui soare neapăs, noi putem cunoaște calea vieții —; a întemeiat *Biserica*, în care se păstrează învățătura și roadele jertfei Sale: Sfintele Taine; și a rânduit *slujitori* pentru lucrarea Bisericii. Cu un cuvânt Mântuitorul a întemeiat aici pe pământ o împărăție: *împărăția lui Dumnezeu*.

Ce este împărăția lui Dumnezeu?

Când Mântuitorul a fost întrebat de Pilat despre această împărăție, El a răspuns: „*Împărăția mea nu este din lumea aceasta*” (Ioan 18, 36). Cuvintele acestea trebuie înțelese așa că deși împărăția lui Dumnezeu a fost adusă de Mântuitorul pe pământ, ea își

are începutul (izvorul) precum și sfârșitul în cer: la Dumnezeu. Ea nu este legată de cele trecătoare. Sf. Apostol Pavel ne lămurește și mai bine când spune: „*Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și beură, ci dreptate, și pace și bucurie întru Duhul Sfânt*“ (Romani 14, 17). Nu este deci vre-o împărăție cu hotare trase pe pământ, ci una care sălășluiește în suflete (Luca 17, 21).

Împărăția lui Dumnezeu se mai numește în sf. Scriptură și „*împărăția cerurilor*“ pentru că legile ei au fost coborâte de către Fiul lui Dumnezeu din cer pe pământ, și scopul ei este acela de a aduce și pe pământ aceeași rânduială care este în cer, adică de a face să stăpânească și aci voia lui Dumnezeu, așa precum ea stăpânește în cer.

Dumnezeu este singurul Stăpân atât în cer, cât și pe pământ. Nu este deci firesc ca între cele din cer și cele de pe pământ să fie vrajbă. Lumea întreagă este creată de Dumnezeu. Omul trebuie să înțeleagă acest lucru, și să se supună voinței lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este izvorul vieții. Cele de jos sunt numai umbra celor de sus. De aceea viața de pe pământ trebuie să îmbrace chipul celor din cer. Pentru aceasta a venit în lume însuși Fiul lui Dumnezeu ca să așeze la loc legătura dintre cer și pământ, care fusese ruptă prin păcatul lui Adam.

Împărăția lui Dumnezeu sălășluiește în sufletele credincioase care se supun, prin Iisus Hristos, lui Dumnezeu și recunosc voința Lui ca singura legă pentru viața lor. Această împărăție a lui Dumnezeu are și o formă văzută, în chipul Bisericii creștine. Fiecare biserică este o cetate a împărăției lui Dumnezeu.

Din cuvintele sf. Apostol Pavel cunoaștem că împărăția lui Dumnezeu are trei însușiri, sau stâlpi pe care se razimă, și ca din trei izvoare varsă asupra lumii binefacerile ei. Aceste trei însușiri sunt: *dreptatea, pacea și bucuria* sufletească.

Despre *dreptate* vorbim și în viața de toate zilele. Aflăm scris că: „*Dreptatea stă la temelie împărățiilor*“. Oamenii n'ar putea fi adunați și ținuți laolaltă într-o țară unde n'ar stăpâni peste ei dreptatea. Fără dreptate omul n'ar putea trăi în tovărășia semenilor săi. Omul se luptă și-și jertfește chiar și viața pentru dreptate. Și totuși aci în lume nu este decât dreptate omenească, adică cea făcută de oameni, și deci nedesăvârșită. În împărăția lui Dumnezeu însă stăpânește dreptatea desăvârșită, pentru că Dumnezeu nu se uită la fața omului, ci la inima lui, și răsplătește fiecăruia după gândul inimii. La El nu este părtinire. A face dreptate însemnează a da fiecăruia ceea ce i-se cuvine. Cel ce vrea să facă dreptate trebuie să cunoască Adevărul, iar adevărul întreg este: voința lui Dumnezeu. Nu poate face dreptate cel ce nu cunoaște această voință mai înaltă. Numai o singură ființă a trăit pe pământ, care a putut spune despre Sine: „*Eu sunt... Adevărul...*“ (Ioan 14, 6). Acesta este Iisus Hristos. El este „*Soarele Dreptății*“ care a răsărit în lume. Prin El cunoaștem adevărul, și cu ajutorul lui putem împlini voința lui Dumnezeu. Aceasta e singura cale ce duce la dreptate.

Pacea, care este a doua piatră de temelie a împărăției lui Dumnezeu, este roada dreptății (Isaia 32, 17; Iacov 3, 18). După nimic nu însetează omul ca după pace. Fără de ea viața nu are farmec. Însă nu după orice fel de pace însetează omul, ci numai după pacea sufletului. Această pace o poate da numai Dumnezeu, Stăpânul inimilor. Numai cine împlinește voința lui Dumnezeu, făcând totdeauna dreptate, acela poate fi partaș de pacea sufletului, care coboară în noi ca un dar ceresc. Păcătoșii nu cunosc pacea (Isaia 59, 8).

„*Hristos este pacea noastră*“ (Efeseni 2, 14). Când s'a născut Mântuitorul lumii, îngerii au cântat imnul păcii: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!*“ (Luca 2, 14) — pentru că Iisus Hristos a venit ca să întemeieze în inimi pacea. Cine are în inimă „*pacea lui Hristos*“ (Ioan 14, 27) acela stă deasupra furtunilor acestei lumi. Psalmistul spune că la nașterea lui Mesia: „*Mila și Adevărul s'au întimpinat și Dreptatea și Pacea s'au sărutat*“ (Psalm 85, 11).

Bucuria sufletului este a treia dovadă a împărăției lui Dumnezeu înlăuntrul nostru. Există și o bucurie pe care ne-o dau bunurile pământești. Ea însă nu este statornică, ci se schimbă ușor, ca cerul ce se acopere de nori. Adevărata bucurie o are sufletul numai atunci când deasupra lui strălucește fața lui Dumnezeu și când inima lui simte apropierea lui Dumnezeu. Când omul credincios simte aproape mâna ocrotitoare a lui Dumnezeu, fiind ajutat și întărit de El, încât își poartă cu răbdare crucea suferințelor; când lumina Lui îi luminează cărările vieții, încât omul poate umbla pe urmele lui Dumnezeu; și când simte că Dumnezeu nu-l părăsește niciodată, — atunci o bucurie cerească se sălășluște în inima omului, care-l ridică, oarecum, deasupra celor trecătoare. Bucuria aceasta negrăită nimeni nu o poate răpi dela noi. În aceste clipe putem spune și noi că: „*Viața mea este Hristos*“ (Filipeni 1, 21), pentru că bucuria aceasta „*întru Domnul*“ (Filipeni 4, 4) izvorește din legătura noastră de viață cu Iisus Hristos. Bucuria aceasta au avut-o sfinții și mucenicii. Dinlăuntrul lor ea s'a revărsat și asupra celor din jurul lor.

Din toate acestea cunoaștem că numai cei ce viețuiesc în *dreptate*, aceia au înlăuntrul lor *pace* și gustă adevărata *bucurie* a vieții. Unii ca aceștia poartă într'înșii împărăția lui Dumnezeu.

Iubiții mei fii sufletești,

În toate vremurile oamenii s'au frământat mult ca să întemeieze aci pe pământ împărăția fericirii. Pentru aceasta au curs râuri de sânge. Într'o astfel de împărăție ar trebui să stăpânească, după socotința omenească: sănătate, belșug de bunuri trupești, veselie, libertate, frățietate și viață fără de moarte. Toate încercările omenești de a întemeia o astfel de împărăție s'au năruit, pentru că adevărata fericire nu se poate înstăpâni în lume decât pe măsura în care împărăția lui Dumnezeu stăpânește în suflete și de acolo se revărsă înafară în faptele omenești. Aceasta se va întâmpla atunci când în viața tuturor oamenilor va împărăți numai Dumnezeu și când și împărățiile din lume se vor ridica la înălțimea virtuților ce stăpânesc în împărăția lui Dumnezeu.

La fiecare praznic al Nașterii Domnului Iisus Hristos, noi creștinii prăznuim și întemeierea împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Nu este de ajuns numai să ne aducem aminte de acest fapt, ci suntem datori să ne punem întrebarea: Cum stă împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul și împrejurul nostru? Am făcut fiecare, tot ceea ce trebuie, ca să înlesnim răspândirea împărăției: dreptății, a păcii și a bucuriei, în jurul nostru — încât să putem aștepta liniștiți roadele ei — sau i-am închis porțile prin felul nostru de viețuire?

Să nu rostim numai de pe buze în rugăciunea „Tatăl nostru“ cuvintele: „*Vie împărăția Ta!*“ — ci s'o introducem prin faptele noastre zilnice atât în viața noastră particulară, cât și în cea obștească, pentru că numai biruința împărăției lui Dumnezeu va pune capăt suferințelor de tot felul și svârcolirilor omenești de acum. Nu este altă cale ducătoare la fericire, decât cea a împărăției lui Dumnezeu, despre care a spus Mântuitorul: „*Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate celelalte se vor adauge vouă!*“ (Matei 6, 33).

„*Hristos se naște, măriți-L, Hristos din ceruri întimpinați-L, Hristos pe pământ, înălțați-vă! Cântați Domnului tot pământul și cu veselie laudați-L popoarelor, că s'a preamărit!*“

Binecuvântarea Domnului să fie cu voi cu toți. Amin.

Dat în Reședința Noastră Episcopescă din Arad, la praznicul Nașterii Domnului din anul mântuirii 1943.

Al vostru iubitor Părinte sufletesc:

† ANDREI,
Episcop.

Crăciunul

Cine ar putea oare să descrie duioasele simțăminte de prăznuire, brodate în chip minunat cu străluciri din luminile Vifleemului? Cine ar putea spune nețărnută bucurie care covârșește inimile, umplându-le de melodiile divine ale îngerștilor cântări de pace?

Cine ar fi în stare să zugrăvească lucirile ochilor de copii neprihăniți, în care se resfrâng ca totăteea stele, luminițele din pomul de Crăciun, și cine ar putea măsura adâncul fiorilor credinței, cari deschid în această zi, în inimi, florile fragede și suave ale sfințeniei?

Totuș, cât de streină pare și cât de greu se încadrează în calendarul acestor sângeroase zile, sărbătoarea Crăciunului, acest praznic al zimbetelor de copii, acest tezaur al creștinătății, izvorător de bucurie și de pace.

Intr'adevăr, e foarte greu și nepotrivit să așezi ieslea pruncului Iisus pe țevile tunurilor, iar în loc de fân proaspăt și cu miroși de parangină, să așterni peștera Vifleemului cu bombe, cu mine și cu grenade.

Niciodată n'a fost atât de acut și aspru contrastul între pacea Crăciunului și cruda realitate din lume, ca astăzi. Niciodată nu am simțit atât de intens ca în zilele acestui groaznic cataclism, că cu vintele „pe pământ pace“, deși sunt cuvinte mari și divine, sunt încă totuș numai cuvinte, dar prea puțin fapte. Omenirea pare a fi încă foarte departe de a trăi adevărată Evanghelia Crăciunului. Cu toate acestea, nici chiar acest crâncen război, nu va putea stinge din suflete credința Crăciunului. Peste bubuitul tunurilor și țăcănitul mitralierelor, peste zumzetul avioanelor și șuieratul gloanțelor, răzbat de peste veacuri, acordurile divine ale inimii omenești, exprimând veșnicul leit-motiv al Crăciunului, marea nădejde și via dorire de totdeauna și mai vărtos de azi: „Pe pământ pace și între oameni bunăvoire“.

E și firesc acest lucru, pentru că toată Evanghelia și toată cultura creștină, întemeiată pe Evanghelie, dorește azi — mai mult ca oricând — eliminarea forței și a violenței, din împreunăviețuirea popoarelor lumii. Violența și forța nu sunt un drept, fie că se folosește de ele individul sau colectivitatea, precum nici distrugerea vieților și valorilor omenești nu poate fi rațională, fie că o săvârșesc bandiții de drumul mare, sau armatele. Și dacă totuș, forța și violența sunt drumul pe care merg azi popoarele, iar distrugerea monumentelor culturale este considerată drept o procedură legală și civilizată, atunci omenirea parcurge încă, o cale foarte josnică și primitivă.

Simțim totuș, acum în preajma Crăciunului, că omenirea merge numai forțată pe acest drum, de către vrăjmașii dumnezeescului Prunc din Vifleem, și mai simțim că ea nu va mai putea continua mult timp acest drum.

Avem și credința, că actuala încleștare este focul purificator, care curăță simțirile și dospește în suflete hotărârea eliminării definitive a războiului din viața popoarelor.

Această simțire nu este altceva decât rezonanța din inimi a cântecului îngeresc din noaptea nașterii Domnului.

Pentru ca acest imn al păcii să poată deveni realitate, trebuie să îmbrățișăm cu toată căldura și puterea credinței problema pacificării omenirii, începând cu noi înșine.

Biserica, școala, familia și întreaga societatea, mână în mână, să ne trudim a da generației de mâne o educație mai profund creștină și iubitoare de pace, creind astfel condițiile fundamentale necesare unei ordini sociale și economice mai bună și mai dreaptă, prin punerea în practică a iubirii creștine.

Acesta este imperativul Crăciunului de azi și datoria noastră de fiecare zi.

Preot Viorel Mihuțiu

Astăzi s'a născut...!

Colindele ce izvorăsc atât de duios din gura copiilașilor, dangătul clopotelor ce sună a sărbătoare până în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, ne vestesc tuturora, că astăzi e marele praznic al Nașterii Domnului.

E marea sărbătoare și totuși atâta jale e prin case și atâtea lacrimi amare în lume. La tot pasul întâmpini ființe îndoliate. Mame, a căror singură nădejde zace acum sub gheața blestemată a Rusiei, toți cu fețe crispate de durere, cu frunțile încrăpșite de desnădejde, căci bucuria și mângâierea lor e dusă departe și nu mai vine, familii adânc îndurerate de pumnul sorții, care a ales pe cea mai înflorită ramură a vieții lor familiare și a frânt o sălbatic, zvârlind-o în undele murdare ale cutărui fluviu. Jalea durerii și blestemul au cuprins parcă întreg pământul...

Și totuși astăzi e marea sărbătoare a Nașterii Domnului. E sărbătoarea păcii, a iubirii și a liniștii pentru toți cei ce au ur. Tată în ceruri. Pe globul ce se învârtă fără zăbavă, prin bezna întunericului ce coboară ca un clopot uriaș peste el, deodată răzbat colindele copilașilor-îngerși năvălași, vestind lumii întregi, că în micul orașel Vifleem, astăzi s'a născut Mântuitorul păcătoșilor, Mângâiatorul tuturor durerilor, alinaătorul tuturor lacrimilor amare. Oare este undeva om pe pământ, creștin, mulțumit, sau amărit care în noaptea aceasta să se simtă cu desăvârșire singur și părăsit?...!

Ve tea bună împraștiată de colindători în toată lumea, îmi aduce și mie, îți aduce și ție, iubite frate, o licărire de nădejde, o luminică bătută de vânturi aprige, pe care o apărăm cu amândouă palmele, cu întregul trup, ca să nu se stingă. Nădejdea ne-o picură în suflet Mântuitorul. El ne spune că dragii noștri nu au dispărut, nu zac moșiți în stepele păgâne, nu sunt striviți de coloșii de oțel, nu! — doar

trupurile lor sau reintors — după legea firii, — în țărâna din care au fost zidiți. Sufletele lor însă sunt vii, acolo sus la Domnul, întinzându-și brațele cu toată dragostea către noi, cu lacrimi de bucurie ne privesc, ne îmbărbătează, ne varsă putere de rezistență în sufletele noastre chinuite, ne zic parcă: Rugați-vă și nu disperați, căci mare, bun și puternic este Domnul, și dacă se va îndura de voi, mai curând sau mai târziu, ne vom îmbrățișa în împărăția Lui cerească. Schimbați-vă felul de a fi, iubiți pe deaproapele, aveți credință în Domnul și rugați-vă cu osârdie.

Și văd parcă întreaga lume a nenorociților, a desnădăjduiților, a celor ce sufăr, astăzi în ziua Nașterii Domnului, căzând în genunchi în fața chipului dragului lor dispărut cu ochii înlacrimați, cu mâinile ridicate a rugăciune spre Tine Doamne, murmurând rugăciunea ce Tu Mântuitorule ne-ai învățat:

Tatăl nostru, carele ești în ceriu... și o adâncă liniște se coboară în sufletele noastre amărâte și revoltate. Este liniștea Lui, în care noi crezând ne simțim în siguranță, — ca și copilășul la sânul mamei sale, — încât simțim puterea de a continua: Tatăl nostru din ceriuri...

Sfințească-se numele Tau..., da! sfințit, adorat și iubit între noi și de către noi, în casele noastre, în țara noastră, peste întreg pământul. O! dacă viața noastră păcătoasă, ar putea contribui câtuși de puțin la sfințirea numelui Tău!

Vie împărăția Ta la noi și nu numai la noi, ci și la cei din țări păgâne, cari își dau viața pentru credința noastră, pentru crucea Ta, pentru țara și neamul nostru. Astăzi ni se vestește bucurie mare, dar cine ar putea număra ochii înlacrimați din ziua Nașterii Domnului? Și totuși e o bucurie mare, căci și pentru mine și pentru tine, frate îndurerat, astăzi s'a născut Mântuitorul durerilor noastre, care prin viața și moartea Sa pe cruce ne-a învățat să zicem:

Fie voia Ta, pre-um în ceriu așa și pe pământ. Ori unde sunteți, ori unde fărâma ochii voștri lacrimi, lăsați să vorbească inima din voi: fie voia Ta, și vă veți convinge că între durere și lacrimi există acel „totuși” din psalmul 73, care se termină: „pe cine altul am eu în ceriu afară de Tine și pe pământ nu-mi găsesc plăcere în nimeni, decât în Tine Doamne!”

Pânea noastră, cea de toate zilele, dă-ne o nouă astăzi. Și dacă acest dar este bogat sau sărac, să ne cugețăm că omul trăiește nu numai cu pâne... Dar nici să nu uităm a da întreg ajutorul nostru celor cu povara prea mare, celor nenorociți și suferinzi. Nu cei sănătoși au nevoie de doftor, nu cei mari și tari de onoruri, nu cei bogați, de daruri! Noi uităm adeseori aceasta Doamne, nu ne lăsa astăzi să trecem nepăsători pe lângă deaproapele noastre, care se sbate în suferințe!

Dacă vreunul dintre noi astăzi, în ziua Nașterii Unicului Tău Fiul, fiind cu inima plină de amărăciune nu poate și nici nu cazează să și ridice ochii spre iubirea eternă, care ești Tu Doamne, ascultă-ne unila noastră rugăciune:

Și ne iartă nouă păcatele noastre..., da! păcatele

noastre mari și multe, cu cari adânc Ți-am ofensat majestatea Ta divină, asemenea și pe deaproapele nostru, iartă ne și ne miluește cu mare mila Ta, precum și noi iertăm greșităilor noștri.

Și nu ne duce în ispită., pentru că noi ne simțim atât de mici și răi. Noi ne lăsăm așa de ușor seduși de diavolul, de a întoarce spatele Creatorului nostru, fie în bucurie, fie în durere. Așa de ușor credem Doamne, că Tu ne ai părăsit, dacă nenorocirile s'au abătut asupra capetelor noastre. Nu ne alunga dinaintea ochilor Tăi Doamne ci ne mântuește de cel rău după mare mila Ta.

Și dacă undele întunecate ale răului, se apropie cu dorința să ne incunjure, să ne stăpânească și să stingă luminița nădejzii noastre în Tine Doamne, ochii noștri rugători se îndreaptă spre luminițele de sus, spre stelele ceriului, cari odinioară și lui Avraam i-au luminat picurându-i în suflet credința, nădejdea și iubirea Ta. Ca și el, nici noi nu suntem în stare să le numărăm, dar acela „care toate după numele lor le numește”, acela și pe noi ne cheamă după numele nostru, ca să fim fiii lui Dumnezeu celui viu.

Căci a Ta este împărăția, puterea și mărirea a Tăului, a Fiului și a Sfântului Duh Amin.

La fereastra luminată, copilășii cu fețele înghețate de frigul nopții colindă:

Astăzi s'a născut, Cel fără nceput, cum au zis prorocii
Pr. George

Si vis pacem

Se spune că, pe vremea când s'a născut Hristos, împărăția romană cuprinsese aproape toată lumea cunoscută pe atunci Așa că, de voie de nevoie, era pace în lume. Ca semn de pace, porțile templului lui Ianus din Roma erau închise — lucru ce nu s'a pomenit decât de nouă ori într-o mie de ani. Și cu toate acestea inima umanității era turburată și aștepta pacea. Desigur o altă pace: pacea sufletelor, împăcarea spirituală a omului cu Dumnezeu, cu semenii săi și cu sine însuși.

Sunt aproape două mii de ani de când, în noaptea sfântă, Pruncul Iisus a coborât din slava eerului pacea lui Dumnezeu pe pământ. În noaptea ace a, în semn de pace, mulțime de oaste cerească lauda pe Dumnezeu cântând: „Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” (Lc. 2, 14). Cu aceste cuvinte începe procesul împăcării pe pământ: atunci s'a născut Iisus „Împăratul păcii” (Evr. 7, 2). Și mai întâiu, precum ni s'a citit în apostolul de azi, ne-a împăcat cu Tatăl Cerească, câștigându-ne d' hul înfierii, ca să putem striga: „Avva, Părinte” (Gal. 4, 5-6). Acest început îl prăznuim noi în

fiecare an. Și de fiecare dată cetele îngerești anunță, parcă, lumii învrăjbite: „pace pe pământ”. Dar întrebarea este dacă prinde consistență în realitate această deviză cerească. Ori poate că străfulgeră numai o clipă conștiința umanității și piere, risipindu-se ca un meteor căzut de sus în genune?

Dacă cercetăm trecutul ne vom putea da seama, că un războiu neîntrerupt este istoria. Chiar și timpurile așa zise de pace suat mereu umbrite de psihoza și neliniștea războiului. Acelaș fir roșu însângerat trece și prin vremurile noastre. Un râu de sânge izvoarește din străfundurile istoriei, dela crima lui Cain și trece spre viitor crescând tot mai lat și mai adânc, fiindcă tot mai înfricoșate sunt armele de distrugere. Iată de ce cuvintele îngerești din noaptea sfântă răsună în fiecare an ca o mustrare: A început, dar nu s'a sălășluit încă adevărata pace pe pământ. De ce? Pentru că oamenii o înțeleg greșit.

Există, de pildă, o concepție brutală a păcii, enunțată în dictonul roman: „Si vis pacem, para bellum” — „Dacă vrei pace, pregătește-te de războiu”. Deci o pace înălțată pe pedestalul războiului, o pace sprijinită pe forța armelor. Acum înțelegem de ce în Roma porțile dela templul lui Janus n'au stat închise în semn de pace decât de nouă ori într'o mie de ani. O astfel de pace este tot așa de durabilă ca și șederea unui porumbiel pe tăiușul ascuțit al unei săbii.

O altă concepție greșită a păcii ar consta, spun comuniștii și unele secte religioase comuniste, în răsturnarea actualei ordine sociale. Ei au răsturnat ordinea socială în Rusia, și s'au pregătit: nu pentru pace, ci s'au înarmat până în dinți pentru războiu.

Alții credeau că pot menține pacea printr'o politică de echilibru, ca prin opunerea unei forțe, cel puțin egale, forței dușmanului, să-l intimideze, pentru a nu îndrăzni să ncepă un războiu. Aceasta e politica pactelor; care puteau deveni oricând niște simple petece de hârtie, pentru că nu erau întemeiate pe sinceritate. Nici politica de echilibru, întemeiată la Geneva după războiul trecut, n'a fost durabilă. Echilibrul s'a stricat așa de profund, încât azi ne aflăm în cel mai cumplit războiu din câte s'au pomenit.

Ce dovadă mai bună vreți, că greșite sunt aceste concepții despre pace? Greșite sunt aceste păreri care socotesc pacea ca ceva ce provine dintr'un aranjament extern și nu dinlăuntrul omului; și paradoxale, pentru că ajungerea ei proclamă pregătirea de războiu. Iată de ce până acum n'am avut pace adevărată, ci nu nai armistiții vremelnice și neliniștite. Pentru că oamenii n'au înțeles niciodată deplin cuvintele Mântuitorului: „Pace

las vouă, pacea mea dau vouă; nu precum dă lumea, vă dau eu” (Io. 14, 27). În aceste cuvinte stă adevăratul înțeles al păcii. Ea nu este externă, așa cum vrea lumea să ne-o dea, ci este internă, pornește din inima noastră. Acest adevăr îl exprimă profetul când zice despre conducătorii depe vremea sa că „leagă în chip ușuratic rana fiicei poporului meu, zicând: „Pace! Pace!” Și totuși nu este pace!.. căci săvârșesc urâciuni... Așa grăiește Domnul: *Stăți în drumuri, uitați-vă și întrebați... care este calea cea bună: umblați pe ea și veți afla odihnă pentru sufletele noastre*” (Ierem. 6, 14-16).

Odihna aceasta pe care și Iisus o făgăduiește când zice: „*Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni*” (Mt. 11, 28), nu este, însă, o pace de mormânt, ci o pace sufletească înarmată. În domeniul spiritual se potrivește mai bine ca în cel material proverbul: „dacă vrei pace, pregătește-te de războiu”. Adevărata pace a lui Hristos este o luptă împotriva diavolului: „*Imbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului*” — zice sf. Apostol (Efes. 6, 11). Așadar pacea lui Hristos înseamnă războiu împotriva celui rău. Pe când pacea diavolului este pacea morții, este nepăsarea față de patimi, și nu poate fi numită într'adevăr: pace. „*Cei răi n'au pace*” — zice Domnul prin gura profetului (Isa 57, 21).

— „*Inchide geamurile, că vine furtuna!*” — zise șeful către un subaltern al său. Geamurile erau închise. Și cerul era senin și liniștit.

— „*Vai, ce vijelie s'a iscat! Inchide geamurile!! Șeful nu-și da seama că furtuna eră numai în sufletul lui. Afară însă era pace.*”

Așa este și cu pacea: Dacă n'o ai în sufletul tău, n'o poți sălășlui nici afară de tine. În inima ta trebuie să faci mai întâi liniște.

Așadar iată ce înseamnă pacea adevărată, pacea lui Hristos: prin luptă necontenită împotriva celui rău. Pacea lui Hristos este mai de grabă „*împăcare*”: cu Dumnezeu (II Cor. 5, 20), cu deapropapele nostru (II Cor. 13, 11) și cu noi înșine (I Pet. 3, 4). Cu un cuvânt: pacea lui Hristos este starea de echilibru și de mulțumire sufletească pe care ne-o procură străduințele necontenite spre mai bine: Așa zice sf. *Vasilie cel Mare* că „*cel ce caută pacea acela îl caută pe Hristos...*”

Caută deci pacea, cu alte cuvinte desfacerea din deșertăciunea lumii acesteia: dobândește-ți o minte liniștită, o stare sufletească fără de valuri și netulburată, nefiind atârțată nici de patimi, nici de învățăturile cele mincinoase... pentru ca să dobândești pacea Domnului, care întrece toată mintea (Filip. 4, 7) și care păzește inima ta”

Iată cu ce ne alegem pentru viața noastră morală din această învățătură: Pacea adevărată, pacea lui Hristos n'o aflăm în afară de noi, ci ne-o pregătim în lăuntru nostru. Vrei să ai pace? Dar cine nu dorește pacea: în lume, în țară, în familia sa? Fii, atunci, bun. Căci „cei răi n'au pace“. Dela tine pornește pacea. Din inima ta. Dacă inima ta e tulburată, cum poți pretinde pacea în casa ta?! Cum pretinzi pace în țară și în lume? „Ține-te mai întâiu pe tine în pace și apoi vei putea împăciui și pe alții.. Cel întărit întru pace nu cugetă rău de nimeni, însă cel tulburat și nemulțumit, e frământat de feluri de banueli: în veci nu e în pace și nu dă nici altora pace... Aibi, dar, râvna virtuții mai întâiu pentru tine, și atunci mai cu dreptul poți a o întinde și asupra aproapelui“ (Urmarea lui Hristos).

Intr'o după amiază sf. Ioan cel Milostiv trimise la procuratorul Alexandriei pe un calugar care să-i spună doar aceste vorce: — „Nichita, soarele este aproape de apus!“ Cugetând asupra acestor cuvinte, procuratorul își aduce aminte că în acea zi se supăraseră pe sf. Ioan, care prin călugăr îi aminti de porunca Scripturii: „Soarele să nu apună peste mânia voastră“ (Efes. 4, 26) și se împacă. (După N. Balan: Veniți...)

În felul acesta sf. Ioan patriarhul Alexandriei s'a făcut un răspânditor al păcii. Aceasta, însă, e o datorită a fiecărui creștin. Tu aștepti pacea? N'o aștepta din afară. Crează-ți-o în inima ta întâiu!

B.

De dragul Lui...

— Povestire de Crăciun —

Trăia odată în țara cu zăpezi multe, un cavaler pribeag și scăpătat. Unul dintre aceia care trăiseră odinioară în belșug și faimă la Ekeby.

Se numea Ruster și era mic de statură. Sărac, fără patrie, fără rudemii, cu tot avntul legat într'o basmauă, cu haina încheiată până sub bărbie, ca să nu se vadă în ce stare îi este cămașa, cu flautul vârit într'un buzunar și cu plosca de rachiu într'altul, ducea o viață care alterna între aceea de trubadur, cerșetor și beșiv.

Era meșter mare în ale flautului. De un timp însă, oamenii nu prea făceau muzică. Așa că acuma se mulțumea să transcrie partituri și cântece pe la conacele boierești, risipite pe întinsul zăpezilor nordice și desprinzându-se cu sticla în măsura în care lăsa în paragină flautul.

Gospodarii îi dădeau de lucru mai mult din considerație față de trecutul lui și fiindcă le fusese prieten. Ce pacoste însă pentru ei acest Ruster. Mirosea a beaură, se îmbăta și spunea prostii.

Intr'un ajun de Crăciun, ajunse în Lōjdala, la prietenul său, violonistul Liljekrona. Acesta deasemenea fusese

dintre cei dela Ekeby; după risipirea neamului cavaleresc însă, s'a retras la moșie. Deși era în toiul pregătirilor de Crăciun, Liljekrona îi dăde să copieze niște note.

— „Mai bine l'ai fi lăsat să treacă mai departe“, îi zise soția, „fiindcă are să și lungească lucrul în așa fel ca să rămână la noi tocmai în noaptea aceasta“.

— „Undeva tot trebuie să și-o petreacă,“ răspunse bărbatul indispus, dar oricum neîndrăznind să calce legile ospitalității.

Aduse deci de beut și răscolii împreună cu Ruster tot trecutul din Ekeby.

Casa, compusă din soție, copii mulți și servitori, era în așteptarea Noptii sfinte. De trei săptămâni își degertaseră degetele cu saramurarea cărnurilor, își înroșiseră ochii cu fumul luminărilor de său și se spetiră cu tot felul de munci costisitoare, numai și numai ca să primească cu vrednicie Sărbătorile. Izbuiseră fără cârtire și erau mulțumiți, sau mai bine zis trebuiau să fie mulțumiți și veseli. Lucru ciudat însă. Venirea lui Ruster parcă amenința să strice tot farmecul serii. Se temeau că răscolindu și stăpânul amintirile, va birui în el sângele de artist, și-și va lăsa casa, așa cum aceeași pasiune l'a ținut odinioară departe de ea. Dacă l'ar ademeni Ruster, toată munca lor ar fi în zadar. Nu. N'au făcut bine că l'au oprit pe acest beșivan să stea la masa unei case cinstitute, și să pângărească bucuria ce se sălășluiește între oameni numai odată pe an.

Cu transcrierul notelor a fost gata încă înainte de amiază. Aducea deja vorba de plecare, deși tare ar fi vrut să rămână. Nu stăruia însă nimeni în mod răspicat. Liljekrona spuse că lui i-e tot una dacă pleacă sau rămâne. Lui Ruster însă, nu poate să-i fie tot una. Dimpotrivă, pentru el ar fi mai cu câștig să rămână, de vreme ce l'a ajuns Crăciunul în Lōjdala.

Ruster auzind vorbele acestea în doi peri și ghicind deci graba lor de a se scăpa de el, ca un fudul ce era, făcu pe indiferentul, ba chiar pe grăbitul care e așteptat și bine venit în oricare casă din altă parte.

Îi dederă dar să mănânce și-l trimiseră cu o sanie în spre parohia Bro, unde spunea că e așteptat de cutare și cutare, deși nimeni nu credea în o astfel de așteptare. De vreme ce s'a hotărât însă, n'avea decât să plece.

— „Nimeni nu l'a auzit. S'a dus de bună voie“, încercau ei să-și liniștească conștiința. Așa că nu le rămânea acuma decât să-și readucă și să-și înmulțească voia bună.

Totuși, pe la ora cinci, când se adunară în sala cea mare să mănânce și să-și petreacă, indispoziția stăruia, ba chiar creștea. Liljekrona nu cântă din vioară ca la alte Crăciunuri. Nu povesti, nu mănâcă, nu răsese. Orațiile copiilor și ale servitorilor fură fără avânt. Până și luminile din pom săsăiau; până și lemnele din cuptor fumegau. Vântul sufla năprasnic, iar argutul care s'a dus cu Ruster încă nu s'a întors. Stăpânul nu știu de ce începu să plângă, iar servitorii să se certe. Izbuclni și Liljekrona. Bigă de vină că nu s'a pus sub masă mănunchul de fân, că femeile de azi uită de datinele vechi și că sunt moderne și fără inimă.

Nici vorbă, era o seară de Crăciun neizbită. Cu muștrări tainice de conștiință. N'ar fi trebuit să-l lase pe Ruster să plece pe așa vreme.

Dela un timp, Liljekrona într-o cameră dosnică, trase zăvorul și începu să cânte din gură și vioară un cântec sălbatic și pătimas, cum n'a mai cântat de când a încetat pribegia. „Ați crezut că m'ați legat. Nu. Pentru aceasta vă trebuie alte lanțuri. Ați vrut să mă faceți mic ca și pe voi, și totuși, uitați-vă că pășesc în măreție, în libertate. Oprîți-mă dacă puteți, oameni de rând și robi ai celor patru pereți”.

Auzindu-l soția, știu că e cântec de ducă. Știu că a doua zi, numai o minune l'ar putea opri ca să nu plece. Pe el, cel iubit de toată casa și adorat ca o zecitate a fa miliei. Ce calvar pentru ei! Și acesta numai din cauza neospitalității. A neospitalității pe care au săvârșit o numai din prevedere, de teama de a nu-l pierde pe Liljekrona.

În timpul acesta micul Ruster se lupta cu viscolul. Alerga dela un conac la altul, întrebând dacă nu e ceva de lucru pentru el. Nu. Nimeni nu l'a poștit să coboare din sanie. Unii aveau oaspeți, iar alții tocmai atunci se duceau să ospăteze. Toți îl sfătuiau: „Încearcă la vecinul”.

Da, ar mai fi încercat el și la alți, dacă n'ar fi fost la mijloc, decât tihna unei zile de rând; dar vezi, că era tocmai seara la care copiii se gândeseră o toamnă întreagă. Oameni ca și el, nu pot sta într-o astfel de seară la o masă cu copiii nevinovați. Înainte vreme, poate; dar acum când bea așa de mult.

N'avu așadar decât să se târască din sat în sat, bi ciuit de vânt și zăpadă. Mustățile îi atârnavă în sloiuri, ochii îi erau roșii și turburi. Numai mintea parcă-i era limpede...

— „Se poate să nu mă primească nimeni? Chiar așa sunt eu de decăzut? Hotărît. Toți mă disprețuiesc. Nu mai trebuieșc nimănui. S'a isprăvit cu mine!”

Nu se mai întreba că unde l' duce argatul. Putea să l' ducă și în împărăția morții. Numai adora nimic în lumea aceasta. Nu regreta nici flautul, chiar și nici trecuta viață de cavalier. Nu se gândea c'ar fi fost mai bine să rămână la coarnele plugului sau să fi petecit cismele satului Ba, da, parcă avea o părere de rău. C'a ajuns un instrument bodorogit, spart, cu care nu mai poți îndemna pe nimeni la veselie. Da, da, îi era scris să moară în noaptea aceasta sfântă. Poate de foame, sau de frig, sau...

Iată însă că deodată sania se oprește. E în onjurat de lumini, aude glasuri prietenoase, e dus în odăile calde și e îmbiat să beie ceai cald. Era zăpăcit de tot ce i se întâmpla, de așa primire creștinească. N'a băgat de seamă că argatul s'atula de atâta colindare, l'a adus înapoi la Lofdala. Nu știa că soția lui Liljekrona i'a ghițit tot greul călătoriei și-a văzut parcă toate ușile la cari numai ea l'a trimis să bată.

În timpul acesta Liljekrona își cânta înainte cântecul plin de ură și dispreț. Nu știa ce se întâmplă în casă. Dela un timp, stăpâna îl rugă pe Ruster să se ocupe puțin de copii, trebuind ca să supravegheze puștele mesei.

Copiii erau soiul de oameni cu care a avut el mai puțin de-a face. Rămas numai cu ei, nu știa ce să facă, ce să le spună. Erău doi băiețași, unul de patru și altul de șase ani. Scoase flautul. Le arăta găurile, clapele, suflă în el.

— „Acesta e „A”. Mai suflă odală. „Acesta e „C”. Și așa le suflă toate tonurile. Suflară și ei. Li luă pe genunchi și se pregătea acum să le arate cum se scriu tonurile pe hârtie. Stăpâna casei îi surprinse răsând și învățând, deși ochii lui Ruster erau plini de lacrimi. Se gândea că în curând iarăși o să ajungă în frig și părăsit.

— „Ruster”, zise stăpâna alergând lângă el, „știu că te crezi la capătul puterilor, știu că cu muzica nu mai mergi, și că te ruinezi cu beutura. Nu dispera. Uite, ar trebui să încerci altceva. Să faci ceva pentru copii, așa de pildă ca'n seara aceasta. Dacă îi înveți să scrie, să citească, să cânte, ai să fii bine primit oriunde. Privește i Ruster”. Și i puse în față pe cei doi copilași.

Ruster îi privi clipind des din ochi, ca și când s'ar fi uitat la soare. Ochii lui mici și turburi, suportau cu greu privirile mari și nevinovate ale copiilor.

— „Privește i!” îl mai incurajă odată femeia.

— „Nu îndrănesc. Nu pot”.

Și într'adevăr, pentru Ruster, a privit în ochii blânzi și fără umbră de patimi ai copiilor, era o canonică arzătoare, dar și purificatoare.

— „Trebuie să te obișnuiești Ruster”, zise stăpâna răsând din toată inima, „fiindcă, iată ai să rămâi de azi înainte învățător în casa noastră”.

Liljekrona auzindu și soția răsând ieși din ascunzătoare. Stăpâna îi spuse ce s'a întâmplat și ce-a hotărât.

— „Cum? Ai îndrăznit!” îngână el. „A făgăduit că se va... Nu te temi să i încurajezi co...”

— „Nu Liljekrona. Ruster n'a făgăduit nimic. Totuși, va trebui să se înfrâneze, dacă vrea să poată privi zilnic în ochii fiilor noștri nevinovați. Și dacă n'ar fi fost Noaptea aceasta sfântă, poate că n'aș fi cutezat. Dar dacă însuși Dumnezeu a îndrăznit să trimită printre noi păcătoșii tot un copil și încă pe propriul său Fiu, ca să ne mântuiască, și eu pot să încerc mântuirea unui om prin proprii mei fii!”

Liljekrona privi cu admirație, cum coboară din nou pacea și bucuria Crăciunului în casa sa.

În românește de Pr. Gh. Perva

Sfatul de împăciuire — mijloc de pastorație

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” (Luca II, 14).

„Ferițiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”. (Matei V, 9).

Poporul român e un popor de pace și liniște. În trecutul lui n'a avut organizații judecătorești ca alte popoare și nici judecători maestri în arta legi-

lor rigide și pedepsitoare. Erau pe vremuri bătrâni albiți în înțelepciunea dreptății și slujitorii altarelor cari împrăstiau lumina evangheliei peste sufletele tulburate de dureri.

Odată cu legiferările moderne, s'a rupt tradiția, spre a ne plasa și noi pe arcul civilizației. Și țara s'a mărit apoi și sufletele s'au înmulțit și traiul s'a schimbat și necazurile au cam luat proporții. S'a lăsat tradiția și s'a purces la legiuire nouă.

Iată însă că din mintea luminată a actualului legiuitor a ieșit o strălucită lege care îmbină trecutul nostru scaldat în amintiri voievodale cu nevoile de adaptare la traiul de azi. Și s'a reînființat „sfatul de împăciuire“, care a mai figurat și între scoarțele „Regulamentului Organic“ de altădată, sub denumirea de „judecăți de împăciuire“, alcătuite din preot și trei jurați aleși de locuitori, cari judecau necazurile mai mărunte ale satului.

Azi aceste „judecăți“ au primit o nouă denumire — cu atribuțiuni fixate, — mai aproape de sensul evanghelic al cuvintelor Mântuitorului de a cuibări pacea în sufletele noastre.

Prima instanță din noua orânduire judecătorească este, așadar, „sfatul de împăciuire“. Sfat și nu judecată, nici judecătorie (de pace, sau altminterlea), expresie deosebit de potrivită misiunii acestui for reînviat. Judecătoria judecă, adică aplică legea dreptății, satisfăcând pe unul și pedepsind pe altul, — în timp ce sfatul urmărește să refacă niște inimi învrăjbite, să imblânzească uri, să modereze egoisme și să reclădească suflete măcinate de dorul de păcat. Fără să ignoreze latura esențială, care este dreptatea, sfatul împacă spirite, fără a nedreptăți pe cel în drept și fără a încuraja pe cel care a greșit. Fundamentul sfatului este deci tot dreptatea, dar o dreptate de pace, care culminează cu îmbunarea celor cari au nevoie de împăciuire.

Astăzi mai mult ca oricând, când războiul clatină o lume din țâțâni, când cei înțelești luptă pentru o orânduire cu teme noi și mai moral, sfaturile de împăciuire sunt — pentru cei de acasă — niște popasuri în calea răfuielii mai aprigă și mai simțită care este judecătoria propriu zisă. În timp ce peste hotare scrășnește ura și curge sângele, sfaturile acestea vin să împace sufletele dintre granițe.

Felicităm pe legiuitor atât pentru denumire cât și pentru rostul acestor sfaturi. Prea începuse țara să calce drumurile judecății, aducând are de vrajbă, oboseală, decepții și spese fără de rost. Sfatul vine acum să lumineze ignoranța și să tempereze răutatea. El nu judecă, ci împacă!

Preotul este chemat cel dintâi să conducă aceste „sfaturi“, cu lumina sa câștigată din filele Scripturii și din harul revărsat peste el. E cea mai corectă alegere, dar în același timp și o deosebită răspundere pentru cel chemat la această misiune.

Fără ca legiuitorul să prevadă aceasta, prin aceste sfaturi s'a pus la îndemâna preotului un excelent mijloc de pastorație în mijlocul credincioșilor. Depănând în fața sa întregul ghem al pricinii pentru care se înfățișează cei învrăjbiți, preotul reușește să afle astfel unele lucruri noi, cari umbresc conștiința împričinaților și destăinuiesc scăpări morale nebănuite. În felul acesta mintea preotului trebuie să frământă noian de argumente pașnice, iar buzele sale trebuie să reverse mierea sfaturilor luminate, cari să aducă nu numai pacea între cei amintiți, ci să le schimbe în bună parte și concepția lor morală, bazat pe spusese Sfintei Cărți: „Cel ce a întors pe păcătos dela calea lui greșită a mântuit sufletul dela moarte și a acoperit mulțime de păcate“ (Iacob V, 20). Va afla astfel multe păcate cari sunt cuibărite între oameni și va putea astfel să le combată în judecățile sale duminecale, așa cum poruncește sf. apostol Pavel: „Propovăduiește cuvântul, stăruiește asupra lui în toate împrejurările prielnice și neprielnice, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și învățătura“ (II Tim. IV, 2).

Dar oare cine va putea soluționa mai bine conflictele dintre oameni decât preotul care cunoaște atmosfera comunei și în parte trecutul moral al celor înfățișați?! Fiindcă legea nu aduce întotdeauna satisfacție celor cari o așteaptă. Se întâmplă de cele mai multe ori că în loc să îndrepteze lucrurile mai tare se învrăjbesc împričinații, deși formal au acceptat — forțați! — sentința dată de omul în robă. Aici e chemare preotului, care va putea și chiar va trebui să aducă, peste câștigul material, o schimbare fundamentală a concepției lor despre dreptate, iertare și bunătate. Mai câștigat sufleteste va merge acesta la casa sa, iar dorul său de-o nouă răfuire pentru alte pricini, va întârzia mai mult altădată.

Sfaturile de împăciuire pot aduce astfel în comune un nimb mai mare de prestigiu. preoției și va crea o atmosferă nouă mai morală între locuitori.

Ne gândim acum și la o altă latură de pastorație care rezultă din spiritul legii acesteea și anume:

Nu demult o altă lege binecuvântată a desființat sectele din țară. Unii dintre sectari au revenit la ortodoxie, alții stau la îndoială, alții mai sfidează și acum tot ce avem noi mai bun în ființa noastră de creștini. Ori pricinii de judecată se găsesc multe și între cei cari au purtat sau poartă încă pecetea răfăcării. Și ei vor trebui să vină mai întâi la sfat, în fața preotului, căruia i se va da astfel posibilitatea să lucreze cu succes asupra sufletului lor. Bine armat cu cuvântul Domnului, va putea să picure treptat, strop cu strop, în inimile acestora, convingerea greșelii în care au persistat, sau mai persistă. Vor vedea astfel și sectarii, cari fug de lumina preotului, cum acesta este într'adevăr un propovăduitor adevărat al celor sfinte și un reprezentant fără discuție al divi-

nității pe pământ. Și vor vedea mai ales că în biserica ortodoxă vor găsi tămăduirea!

Se impune însă preoților, cari vor avea această cinste de propovăduire a „păcii“, să privească timpul petrecut în sfat, tot atât de solemn și tot atât de sfânt ca și cel pe care-l petrece în timpul îndeplinirii anumitor servicii dumnezeiești. Nu cu grabă, ci cu răbdare și seriozitate, corect, fără părtinire, așa cum spune Sf. Scriptură: „Nu judecați după înfățișare, ci judecați după dreptate“ (Ioan 7, 14), sau cum spune un înțelept judecător și rege al V. T.: „Iubiți dreptatea cei ce judecați pământul“ (Inț. Sol. 1, 1). Funcțiunea aceasta nu este o demnitate, ci o misiune, o chemare sfântă și plină de răspundere. Dacă dela început nu se vor privi lucrurile în forma lor demnă, atunci treptat sfaturile vor deveni o caricatură, iar prestigiul nostru va slăbi mai mult decât ne trece prin minte.

Ne întrebăm însă de ce aceste sfaturi s'au înființat numai la comune și nu în fiecare sat?! Problema are anumite laturi, cari ar trebui să se aibă în vedere. Noi suntem de părere că s'ar impune ca sfaturile de pace să funcționeze în fiecare sat din mai multe pricini:

1. S'ar crea o autoritate uniformă tuturor preoților.
2. Preotul din loc, care cunoaște mai bine pe împicinaiți, ar putea să acționeze mai satisfăcător pentru împăciuire, ar face o pastorație mai rodnică și astfel treptat ordinea și concepția morală și socială s'ar îndrepta în fiecare nucleu administrativ din țară.
3. S'ar împiedeca totodată unele abateri dela obligațiile creștinești ale credincioșilor din următoarele motive:

Intrucât statul se întrunește. Dumineca după slujbă, și întrucât de multe ori satul este la o depărtare de 6—8—10 km. dela reședința comunei, împicinaiții sunt nevoiți — și o fac chiar, mai ales când e vremea rea — să plece mai de dimineață, adică în timpul serviciului divin, așa că împicinaiatul tocmai atunci străbate drumul pentru judecată, ceea ce sdruncină credința celor slabi, așa că în loc să se ajungă la un profit moral, se slăbește suportul multor credincioși.

4. Preotul care are de împăcat într'o zi mai multe cauze, într'un timp destul de limitat, va căuta să le desbată mai repede, neglijând multe din argumentele folositoare, așa că s'ar putea ca statul să nu ajungă la nici un rezultat de pace, după cum este intenția legiuitorului.

Noi opinăm din aceste motive pentru funcționarea lor în fiecare sat, fiindcă în fiecare sat se află elementele cari ar putea să le dea posibilitatea de a-și desvolta activitatea rodnică de împăcare. Nu înțelegem de ce numai comuna poate constitui un centru de pace!?

În orice caz, opera de reclădire morală spre care tinde conducerea de azi a Statului nostru, este ajutată mult prin reînființarea acestor sfaturi aducătoare de împăciuire întru Hristos.

Pr. Mircea Munteanu

Despre ce să predicăm?

La sf. Arhidiacon Ștefan (27 Decembrie), — tema: Răzbunare, sau iertare?

„Vorba naște vorbă“ zice proverbul. Acțiunea naște reacțiune. Și dacă o vorbă bună își are câteodată ecoul în inima deaproapelui nostru apoi o vorbă rea, de pildă, își are întotdeauna ecoul și mai puternic. Legile naturii nu cunosc niciun caz când efectul ar fi mai puternic decât cauza, ci întotdeauna mai slab. Și totuși în cazul nostru efectul este totdeauna mai puternic decât cauza. Care este forța aceea ce potențează efectul în așa măsură, încât strică ordinea armonică a firei? Este ura, e setea de răzbunare. Ea dărâamă și nimicește tot ceea ce iubirea creștină a clădit în această lume. La un rău se răspunde cu un rău și mai mare, iar răspunsul ce se așteaptă, desigur este și mai amar, și astfel omenirea se cufundă tot mai adânc în valul urei. Ce este acest războiu pe care-l trăim, decât un răspuns cu ură, răspuns mereu repetat și dintr'o tabără și din cealaltă, cu o sete de revanșă, de răzbunare, ce ne pune pe gânduri când ne aruncăm privirea spre viitor. Ce pace va mai putea exista între acele popoare care răsbună un oraș distrus, distrugând două orașe de ale dușmanului?! Războiul se va termina odată, dar rănilile cum se vor vindeca? Ce colaborare ar mai putea să existe între neamurile care acum se sfâșie într'o apocaliptică vâltoare a urei, a răsbunării?

„Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior, arsură pentru arsură, rană pentru rană, vânătaie pentru vânătaie“, cu un cuvânt în caz de nenorocire „vei da viață pentru viață“, — așa stă scris în legea cea veche (Exod, 21, 23—25). Este o dreptate în această lege? Parcă da. Însă ce dreptate înfricoșată! Dar să ne gândim cu cât mai grozavă este setea noastră de răzbunare asupra dușmanului, care nu pretinde numai dreptatea rece a năpastei pentru năpastă, ci răzbunare și mai mare pentru un rău mare. Cu aceasta a născut mai jos decât dreptatea rece a Legii-călei vechi și am ajuns la începutul omenirii urmase a lui Cain. Așa spunea pe atunci Lameh, strănepotul lui Cain: „Am omorât un om pentru rana mea, și un tânăr pentru vânătaiele mele. Cain va fi răsbunat de șapte ori, iar

Lameh de șaptezeci de ori câte șapte" (Fac. 4,23—24).

Cât suntem de departe de legea cea nouă a lui Hristos, care în locul răsbunării propune iertarea: — „Doamne, — zicea sf. Petru către Iisus — de câte ori va greși mie fratele meu și eu îi voi ierta lui? Până de șapte ori? Grăit-a Iisus lui: Nu-ți zic până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte" (Mt. 18, 21—22). Iată răspunsul lui Hristos la cuvântul lui Lameh: în loc de răsbunare de șaptezeci de ori câte șapte, adecă întotdeauna. „Auzit-ași că s'a zis: „Ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte. Iar eu zic vouă: Să nu stați împotriva celui rău; ci, de te va lovi cineva peste obrazul drept, înțoarce-i și pe celalalt..." (Mt. 5, 38—39). Așa îi îndemna Iisus pe toți nu numai cu vorba sa, dar și cu fapta. El s'a rogat și pentru cei ce-l răstignise, zicând: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac" (Lc. 23,34).

Apostolul de azi, descriindu-ne martiriul sf. arhidiacon Ștefan, ne spune că și el ca și Mântuitorul a cerut, cu ultimele-i cuvinte, iertare pentru cei ce-l ucideau cu pietre: „Doamne, nu le socoti lor acest păcat" (Fapte 7, 60). Ultima piatră aruncată cu toată setea de răsbunare a unei Legi ce voia cu orice preț să persiste ca atare, i-a înecat în sânge șirul lung al cuvintelor de iertare, ce mai aveau să urmeze. Astfel Legea răsbunării credea că va înăbuși în fașă Legea iertării, dar s'a înșelat, pentru că izvorul nesecat al iertării a inundat lumea.. până la o vreme.

Lumina clară a zilei Testamentului Nou a izgonit roșeața zorilor Vechiului Testament. Corpul lui Moisi — biserica Testamentului Vechiu — a fost umbrat de strălucirea corpului mistic al lui Hristos — Biserica Testamentului Nou — și a trecut umbra legii... Ci umbra numai evidențiază, mai mult, conturul luminei. Deci comparând biserica Testamentului Vechiu — corpul lui Moisi — cu Biserica Testamentului Nou — corpul lui Hristos — vedem că cea dintâi, ce trăia în spiritul răsbunării, e inferioară celei de a doua ce trăiește prin spiritul iertării.

În Testamentul Vechiu până și Iehova — Dumnezeu e înfățișat ca răsbunător și „aprins de mânie", trimițând „urgiea lui cea mare" peste oameni (Zah. 1, 15). Asemenea, împăratul David răspunde la ura lui Saul, tot în spiritul Legii Vechi, deși nu cu ură: „Judece Domnul între mine și între tine și să răzbune împotriva ta Domnul pentru mine, dar mâna mea nu va fi asupra ta" (I Imp. 24, 13). Apoi așa zisii Psalmi de blestem, chiar când nu blestemă direct, cer ca Dumnezeu să răsplătească nedreptatea, dar nu cer iertare pentru cei nedrepți.

Pentru a evidenția și mai bine superioritatea Legii noi față de cea veche, să ne amintim

de Zaharia un membru din preoția lui Aaron și să-l comparăm cu sf. Ștefan un membru al preoției Testamentului Nou. Ștefan a fost ucis cu pietre afară de cetate; Zaharia, ucis cu pietre în curtea Casei Domnului, între templu și altar (II Paralip. 24, 20 sq.). Totuși ultimele lor cuvinte, ca o pecete a Legii respective pe care o reprezentau se deosebesc atât de mult. Ultimele cuvinte ale lui Zaharia sunt pline de spiritul Legii vechi: „Domnul să vadă și să facă dreptate". Iar Ștefan zicea: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta". Unul cere răzbunarea morții lui — celalalt, iertare pentru omorătorii lui.

Iată ce înseamnă să fi membru al corpului lui Hristos! Să ierți și să ceri iertare de la Dumnezeu și pentru cei ce-ți fac cel mai mare rău: „Binecuvântați pe cei ce vă blastămă ...rugăți-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc..." (Mt. 5, 44). Așa ne îndeamnă celce ne este pururea pildă de jertare, Hristos Domnul. El a rostit și parabola servului nemilostiv pentru a ne învâța că nu putem aștepta nici noi iertare de la Dumnezeu, dacă nu știm și noi ierta (Mt 18, 35).

Vorbind despre pace în prima zi de Crăciun, spuneam că pacea pornește din inima noastră. Cum poți dori pacea, dacă ea nu sălășluiește mai întâi în sufletul tău? Și cum va sălășlui în sufletul tău dacă acolo nu mai are loc de ură. Se urăsc oamenii între ei, se urăsc popoarele... ura naște ură.. răzbunarea cere răzbunare... și toate acestea pot aprinde lumea întreagă, iar ceice suferă urmările suntem tot noi, oamenii.

Setea de răzbunare l-a făcut pe Samson, căzut în prinsoarea Filistenilor, pe când era într-o casă cu mai multe mii de oameni, — să spună: „Să mor împreună cu Filistenii!" Și s'a plecat cu toată puterea pe stâlpii casei care s'a prăbușit ucizându-i pe toți (Jud. 16, 23—30).

Această putere nimicitoare a urei l-a determinat pe sf. Ioan Gurădeaur să întrebe: „Ce este oare mai amar decât mânia?" Într'adevăr ea este cel mai mare rău ce otrăvește raporturile dintre indivizi și precum neamuri întregi. Și antidotul acestei otrăvi este iertarea. Cine nu poate ierta, nici membru al corpului mistic al lui Hristos nu se poate socoti. Să ne gândim serios la aceasta oridecâteori rostim aceste cuvinte din rugăciunea zilnică: „Și ne iartă nouă păcatele noastre precum și noi iertăm greșiților nostri". B.

În Dumineca dinaintea Botezului (2 Ianuarie 1943) vom vorbi despre: Cultul divin. Definiția și formele lui.

Dintre toate fapăturile ieșite din mâna Atotputernicului Dumnezeu, singur omul are sădit în

suflet dorința după Creatorul său. Potrivit acestei dorințe, omul își caută mereu Creatorul și nu-și găsește liniștea deplină decât în momentul când l-a aflat și poate să trăiască în legătură cu El. Intreaga istorie a omenirii dinaintea de Hristos, nu este altceva decât o căutare neîncetată după izvorul, din care a pornit cea dintâi svăcnire de viață în om, izvor de care el s'a îndepărtat prin păcat. Psalmistul David, chinuit și el de această dorință, scrie așa de convingător în psalmii săi: „Cât sunt de dorite locașurile Tale, Doamne al puterilor! Sufletul meu suspină și tânjește după curțile Domnului. Inima mea și carnea mea se istovesc de dorul Dumnezeului celui viu...” „Cum dorește cerbul isvoarele de apă, așa Te dorește sufletul meu pe Tine Dumnezeule!... „De tine însetează sufletele meu și trupul meu după Tine tânjește, ca un pământ pustiu, sec și fără de apă...” (Ps. 83, 1—2; 41, 1; 62, 2).

Dumnezeu însă, nu numai că a sădit în om această dorință arzătoare după El, ci i-a dat și posibilitatea de a-L afla și de a trăi în legătură neîntărmurită cu El, prin religie. În acest scop, prin mijlocirea celor aleși ai săi, Dumnezeu și-a descoperit în decursul veacurilor, rând pe rând, ființa Sa dumnezească, voința și poruncile Sale și a făcut cunoscute omului legile și planurile Sale. În chipul acesta omul a putut ajunge să-și cunoască, într-o măsură oarecare, pe Făcătorul său, a început să creadă cu tărie în puterea Lui, să-L iubiască și să nădăjduiască în ajutorul Său. Cu alte cuvinte, în acest chip, omul a ajuns să-și potolească cea mai grozavă sete, ce-i chinuia sufletul: aflarea și trăirea în legătură apropiată cu Dumnezeul său. Atingând această țintă, el poate însfârșit să zică împreună cu psalmistul: „Fericiți cei ce locuiesc în casa Ta Doamne... O zi în curțile Tale este mai bună decât o mie departe de Tine!” (Ps. 83, 5, 11).

Legătura aceasta dintre Dumnezeu și om, legătură la care omul n'ar fi putut ajunge prin mijloacele sale proprii, dacă Dumnezeu nu i s'ar fi descoperit, formează ceea ce noi numim, în vorbirea noastră obișnuită, religie. Omul este deci singura făptură, dintre toate viețuitoarele pământului, care poate să-și aibă o religie; adică numai el poate să intre și să trăiască în legătură liberă și conștientă cu însuș Creatorul său.

O, ce alegere minunată pentru tine omule; ce privilegiu deosebit pentru tine, ca să poți trăi în comuniune cu însuș Făcătorul tău! Dar vai, câți dintre noi, în căderile noastre, nu ne lăpădam de acest dar deosebit și ne trăim adeseori viața, întocmai ca și fiul risipitor din Evanghelia, departe de Dumnezeul nostru, departe de Acela, către care trebuie să țintească toată viața

noastră. Invrednicește-ne Doamne, ca să ajungem cu toții fii ai Tai adevărați, pentruca să ne putem îmbăia în lumina mântuitoare, ce se revarsă asupra vieții noastre, prin trăirea în unire nemijlocită cu sfințenia desăvârșirii Tale!

Am spus că, fără descoperirea lui Dumnezeu, omul n'ar fi putut ajunge la cunoașterea Făcătorului său, n'ar fi putut ajunge să trăiască în legătură voită cu El, prin religie. Cunoșcându-L însă, în măsura în care El a binevoit a se descoperi, omul a început să-L iubească tot mai mult și să-și arate, prin anumite forme și semne văzute, respectul și cinstirea deosebită față de El. Toate aceste forme și semne văzute, prin care omul cinstește pe Dumnezeul său, formează ceea ce noi numim *cultul divin* sau *închinarea la Dumnezeu*.

Cultul divin este prin urmare „cinstea deosebită care se dă lui Dumnezeu, sau altor ființe în raport cu El și din respect pentru El”.¹⁾ El este arătarea în afară a religiei, a credinței din lăuntrul nostru, din sufletul nostru, prin rugăciuni, prin cântări, prin cetiri din Sfânta Scriptură și prin toate celelalte acte, cari formează comoara aleasă a cultului nostru creștin. Așa cum suntem obișnuiți să ne manifestăm, prin anumite forme și semne văzute, cinstirea noastră față de părinți, față de eroii neamului, sau față de oamenii mari, cari prin strădania lor au adus binefaceri nepieritoare pentru noi, cu atât mai vărtos suntem dator să o facem aceasta față de Dumnezeu, care ne-a zidit dintru început și ne călăuzește pașii pe cărările întortochiate ale acestei vieți. Un mare tâlcuitor al sf. Liturghii, vorbind despre această chemare a noastră, scrie între altele: „Noi suntem niște robi ce datorăm Stăpânului această slujire, ca unii care pentru aceasta am și fost zidiți de Dânsul dintru început și am și fost răscumpărați din nou”.²⁾ În acelaș înțeles se exprimă și Sf. Apostol Pavel, atunci când scrie Corintenilor: „Voi nu sunteți ai voștri, căci sunteți cumpărați cu preț; preamăriți dar pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu” (I Cor. 6, 19—20).

Așadar, prin *Cultul divin* se înțelege „nu numai adorarea lăuntrică, adică respectul și iubirea nemărginită pe care le avem în sufletul nostru față de Dumnezeu, ci și exprimarea în afară a acestei iubiri prin semne de deosebită cinstire și închinare”.³⁾ Trebuiețea acestei arătări în afară a

¹⁾ Cf. Prof. Dr. P. Vintilescu: *Curs de liturgică generală*. Pag. 32.

²⁾ Nicolae Cabasila: *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*. Citat după diacon Ene B. Anişte: *Explicarea Sîntei Liturghii după Nicolae Cabasila*: București 1943, pag. 144.

³⁾ Pr. Econ. Constantin Moisiu: „Să stăm bine, să stăm cu frică” București 1941, pag. 116.

credinței dinlăuntru nostru, este cerută de însăși firea omului. Alături din suflet și trup, omul atârnă de Dumnezeu atât prin sufletul cât și prin trupul său și ca atare el este dator să-și arate închinarea față de El și prin una și prin alta din cele două părți cari alcătuiesc ființa lui. Așa cum în viața de toate zilele, ne arătăm prietenia și mulțumirea față de cineva, prin anumite cuvinte și semne văzute, așa cum durerea ne-o exteriorizăm prin plâns, fiindcă așa ne cere firea noastră, tot astfel trebuie să ne arătăm în afară și simțămintele noastre lăuntrice față de Creatorul nostru. Numai în acest caz, cinstirea pe care noi o dăm lui Dumnezeu este deplină și corespunzătoare firii noastre, căci după cuvintele Sf. Apostol Pavel și trupul nostru este „templul lui Dumnezeu celui viu” (II Cor. 6, 16) și ca atare și el trebuie să ia parte la închinarea pe care o aducem Stăpânului nostru ceresc.

Cultul divin poate să îmbrace diferite forme, după felul și locul unde se aduce. Când de pildă ne închinăm lui Dumnezeu numai în *inima și sufletul nostru*, atunci săvârșim așa numitul *Cult intern*. Când însă ne arătăm această închinare prin cuvinte, semne și lucrări văzute, ca de pildă: prin cântări, rugăciuni, ingenuncheri, cetiri ș. a. atunci cultul acesta poartă numirea de *Cult extern*. Cel din urmă este adus de omul întreg: trup și suflet, câtă vreme pe cel dintâi îl aduce, numai sufletul singur.

Când apoi tu te închini lui Dumnezeu în casa ta, oridecâteori sufletul tău simte această trebuință, sau când chemi preotul bisericii ca să-ți facă o anumită slujbă, pentru sănătate, molimă, sau altceva, atunci tu aduci așa numitul *Cult particular*. Iar când iei parte, împreună cu alți credincioși, la Sf. Liturghie ce se slujește în sf. biserică, sau te împărtășești aci din darurile mântuitoare ale Sfintei Cuminecături, atunci cultul acesta poartă numirea de *Cult public* sau de obște. Și unul și altul, din aceste două din urmă, își au temeiuri adânci în Sf. Scriptură. „Iar tu când te rogi — zice Mântuitorul — intră în camera ta și încuind ușa ta, roagă-te Tatălui tău, celui în ascuns și Tatăl tău, cel ce vede în ascuns, îți va răsplăti la arătare” (Mt. 6, 6). Iar într'alt loc tot Mântuitorul ne spune: „Amin grăiesc vouă, că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ pentru orice lucru ce vor cere, se va da lor de la Tatăl meu. Că unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Mt. 18, 19—20).

Mai mult chiar, El însuși a practicat toate aceste forme de cult, iar Apostolii Săi și mai târziu Sfinții Părinți, pe temeiul lor au alcătuit toate sfintele slujbe pe cari le săvârșim noi astăzi,

slujbe prin cari noi cinstim pe Tatăl nostru cel ceresc și I ne închinăm Lui.

Toate aceste slujbe dumnezeiești, întăresc legătura noastră cu El, ne sfințesc prin harul lor și ne dau prilejul deosebit de a trăi în comuniune cu El. Să alergăm deci „cu credință și cu dragoste” la aceste slujbe, pentru că numai prin săvârșirea lor ne putem potoli, în adevăr, setea sufletului nostru, după Dumnezeu, de care suspină întreaga noastră ființă.

Pr. D. Tudor

Cărți

Editura Institutului Biblic și de Misiune prezintă PSALTIREA, tradusă de I. P. S. Patriarh Nicodim.

Ediția I, tipărită în graiul cel nou, a apărut în 1931. Epuizată, acum a apărut în ediția II.

Psaltirea e cartea de căpătâiu a creștinului ortodox. Tipărită în două culori, cu vechi gravuri bisericești, cu slovă mare și citeată, pe hârtie bună, e cea dintâi carte de rugăciuni a Bisericii noastre.

Ea cuprinde pe lângă cuvintele către cetitori, prețioase lămuriri asupra Psaltirii, culese din scrierile Sfinților Părinți, rugăciunile, catismele și rânduiala cetitului ei.

Depozitul: *Institutul Biblic și de Misiune* str. Antim 29, București IV.

*

Ioan Gh. Savin: APOLOGETICA, vol. II. Existența lui Dumnezeu. Partea II. Probele: cosmologică și teleologică. București 1943. Tipografia Cărților Bisericești, 274 pagini, 400 lei.

A apărut încă un volum din marea lucrare de *Apologetică*, pe care a început s'o publice dl *Ioan Gh. Savin*, profesorul de Apologetică de la Facultatea de Teologie din București.

Problemele studiate și prezentate în acest volum sunt dintre cele mai importante. În cuprinsul expunerii despre *argumentul cosmologic*, autorul analizează pe rând *proba mișcării*, în temeiurile, formulările, caracteristicile și obiecțiunile ei, urmate de ipotezele privitoare la originea Universului și a mișcării; *proba contingentii*, cu formularea, motivarea și obiecțiunile împotriva ei, urmate de o prezentare a teoriilor asupra originii vieții. Într'un capitol întreg se cercetează și se combat obiecțiunile care se fac împotriva *argumentului cosmologic*, după care se face istoricul lui.

În cuprinsul expunerii despre *argumentul teleologic*, după lămurirea noțiunilor de teleologie și finalitate, mecanicism și teleologism, autorul expune *argumentul nomologic*, cu dovezile lui și cu arătarea deosebirilor dintre cosmos și haos, ordine și hazard; *argumentul teleologic propriu zis* sau al *finalității*, cu tezele și obiecțiunile aduse împotriva lui din partea evoluțio-

nismului și cu arătarea erorilor transformismului evoluționist. Într'un capitol următor se debate problema *disteleologiilor*, cu considerații speciale asupra raportului dintre bine și rău, armonie și disarmonie. Alt capitol se ocupă de *teleologia istorică*, în care se denunță erorile materialismului istoric și se dovedește că există finalitate în natură și în istorie. Capitolul ultim al lucrării cuprinde *istoricul argumentului teleologic*.

Precum se vede din această sumară prezentare, noua lucrare apologetică a d-lui prof. I. Gh. Savin cuprinde expunerea unor capitole de apologetică dintre cele mai dificile. Insemnătatea lor este evidentă.

O supunem atenției deosebite a cetitorilor noștri, pentru a nu o lăsa, nici măcar din eroare, necetită și nestudiată.

Diacon Nicolae Modoiu : ION PETROVICI APOGETUL CREȘTIN. Sibiu 1943, 72 pagini, 120 lei.

Este cea dintâi lucrare de licență, susținută la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu. Trebuie să recunoaștem că o astfel de „teză”, constituie un titlu de laudă și pentru autor și pentru școală.

În cuprinsul lucrării, părintele N. Modoiu face o cercetare a conținutului apologetic pe care îl au câteva din lucrările și studiile d-lui profesor Ion Petrovici, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor. Concluziile lui sunt deosebit de prețioase. Din conținutul lor se constată că dl prof. Ion Petrovici este un teist convins: susține puțința demonstrării raționale a existenței lui Dumnezeu, concludând că originea lumii nu se poate explica decât tot prin „creațiune”, aderă la spiritualitatea creștinismului, combatte concepția materialistă și panteistă despre lume și viață, recunoaște valoarea omului ca uns și privilegiat al creațiunii, stabilește un raport just între știință, filosofie și religie, și în fine confirmă pe temeiuri noi, raționale, învățătura despre existența și nemurirea sufletului. Astfel, principiile fundamentale ale religiei creștine sunt afirmate și legitimate încă odată, în lumina unor principii logice dintre cele mai convingătoare.

Autorul își încheie lucrarea — surprinzător de bună — prin aceste cuvinte concludente: „Opera apologetică a dlui I. Petrovici este cea mai elocventă dovadă că viața pură a spiritului își găsește sensul său adevărat numai în Dumnezeu, că cerul este mai aproape de acei oameni care gândesc mai mult”.

Informațiuni

■ I. P. S. S. MITROPOLITUL NICOLAE al Ardealului, într'o cuvântare adresată de curând studenților la serbarea zilei mitropolitului Andrei Șaguna: 30 Noembrie, între altele a spus și aceste cuvinte pline de înțeles:

„Acum e anul de când am definit serbarea voastră, vecernia zilei de 1 Decembrie. De atunci, pot spune, că ne-am apropiat de sorocul refacerii zestrei naționale. Suntem acum pe la utrepie și Dumnezeu ne va ajuta să putem săvârși în curând marea liturghie a revenirii tuturor românilor în sânul patriei mame”...

■ NOII ARHIEREI VICARI ai Patriarhiei, P. S. Atanasie Dincă și Iosif Gafton au fost hirotoniți de către I. P. S. S. Patriarhul Nicodim în Catedrala Patriarhiei. Primul și-a câștigat merite deosebite ca exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, iar al doilea ca preot al bisericii „Sf. Ecaterina” din Capitală, unde a desfășurat o binecuvântată activitate duhovnicească, împreună cu dnii Al. Lascarov-Moldovanu și I. Gr. Opreșan, mari făclieri ai Oastei Domnului.

■ COLEGIUL ELECTORAL pentru alegerea episcopilor a fost convocat pentru Luni, 10 Ianuarie 1944, ora 10 a. m. când se va săvârși sfânta slujbă în Catedrala Sf. Patriarhii.

După oficierea slujbei religioase, se va deschide colegiul electoral în palatul Camerei deputaților, procedându-se de îndată la alegerea de episcop în scaunul vacant al Sfintei Episcopii din Constanța.

Seara, în ajunul alegerii, se va sluji în biserica Patriarhiei obișnuita Priveghere.

Marți 11 Ianuarie, ora 10 a. m. se va face alegerea de episcop al Buzăului.

Miercuri 12 Ianuarie, ora 10 a. m. va fi ales noul arhiepiscop și mitropolit în scaunul vacant al Sfintei Arhiepiscopii a Chișinăului și mitropolit al Basarabiei.

Joi 13 Ianuarie, ora 10 a. m. se va proceda la alegerea noului episcop al Cetății-Albe-Ismail.

Vineri 14 Ianuarie, ora 10 a. m. va fi ales noul episcop al Hotinului-Bălți; iar Sâmbătă 15 Ianuarie la aceeași oră, noul episcop al Argeșului.

■ CRUCEA ROȘIE desfășură în lumea întreagă o admirabilă activitate de asistență morală și materială. După rapoartele date publicității, se arată că din Septembrie 1939, când a început războiul, până în Septembrie 1943, a trimis zece milioane scrisori de informații pentru soldații din diferite tabere dușmane, fiecare scrisoare din 25 cuvinte. Astfel de scrisori se trimit și astăzi, câte 400.000 pe lună, în toate limbile. Pe lângă scrisori se trimit ajutoare, haine, cărți și unelte de lucru pictorilor și învățaților, între care se numără și 200.000 Evanghelii.

Iată cum dragostea de frate se dovedește că e mai tare decât toate armele și decât toate fronturile.

■ DATINILE DE CRĂCIUN s'au desfășurat și anul acesta în țara întreagă, cu programe de colinde și obiceiuri strămoșești dintre cele mai frumoase. Avântul pe care l-au luat aceste sărbători, ne îndreptătesc să sperăm într'o nouă epocă de înflorire a ne-

întrecutelor noastre datini din bătrâni. Acțiunea pe care a început-o înainte cu mai bine de zece ani în direcția aceasta ziarul „Universul“, este încununată de izbândă.

■ **† PR. PENS. IOAN FOFIU**, în ziua de 17 Decembrie 1943, a trecut la cele veșnice, în vârsta de 70 ani. A păstorit în parohia Caporal Alexa 38 ani și în Tărian-Bihor 8 ani. Rămășițele lui pământești au fost transportate dela Vașcău, unde a murit, la Totoreni-Bihor, în satul său natal, unde a fost înmormântat Sâmbătă în 18 Decembrie 1943.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească cu dreptii.

■ **MEDITAȚIE RELIGIOASĂ.** În prezența P. S. Episcopului Dr. Andrei Magieru și a unui public numeros, C. Sa Petru Bogdan și-a ținut cea de-a 5-a conferință religioasă și ultima, tratând despre „Desăvârșire“.

Omul în neastâmpărul său tinde mereu spre culmea desăvârșirii. Universul ne depășește, dar și omul îl poate depăși prin spiritul său – spune Pascal. Spiritul omenesc, care e centrul universului, caută să pună stăpânire pe toate legile universului. Lumea, în toată măreția ei, este materie, pe când omul este și spirit, și prin acesta o domină.

În starea desăvârșirii se vedește și mai mult gloria omului. Omul caută mereu ceva, pe care ar numi-o fericire; mereu caută și vrea să pătrundă și să stăpânească tainele naturii.

Nici averea, nici știința, nici puterea, nici mărirea omenească, nu sunt în stare să satisfacă cerințele spiritului. Dar, omul, parcă, mai mult caută fericirea în acestea. De aceea, unul din filosofii noștri l-a numit pe om „homo faber“ – omul tehnicii.

Fericirea, însă, se câștigă numai prin dobândirea binelui suprem, care este Dumnezeu. Inima noastră mereu aspiră către înălțimile cerului, către Dumnezeu, unde, și numai acolo, află adevărata fericire.

Culmea sfințeniei nu se atinge aci pe pământ, ci numai tindem către ea. Oamenii sunt setoși de comuniunea cu Dumnezeu. Desăvârșirea este comuniunea deplină a omului cu Dumnezeu.

Desăvârșirea este iubirea deplină, spre deosebire de iubirea îndurerată în pocăință și iubirea jertfitoare în mântuire.

Desăvârșirea este intrarea glorioasă a omenirii în raiul din care a căzut prin păcat.

Lucrurile trecătoare ale lumii acesteia nu pot da omului decât tot o mulțumire trecătoare, dar nu o fericire veșnică.

Mântuitorul nu ne-a făgăduit fericirea aci pe pământ, căci ne-ar fi dat prea puțin, ci această fericire ne-a fixat-o în veșnicie.

În locul lumii acesteia, Tatăl ceresc ne-a făcut raiul desfătător, a cărui soare este Dumnezeu.

Reiner Maria Rilke spune că s'ar mulțumi cel puțin cu o iărămă din iubirea comuniunii cu Dumnezeu, care ar vrea să țină măcar cât un surâs.

Inima noastră cu nimic nu poate fi mulțumită, decât cu fericirea veșnică. Către aceasta să tindem.

A. Petric.

■ **CONFERINȚĂ CATEHETICĂ.** Preoțimea de pe Luncă s'a întrunit Joi, 16 Decembrie, în cea de a doua conferință de caracter pedagogic în frunțașă comună Șepreuş, care a dat o seamă de intelectuali, între cari memorandistul Mihaiu Velici. Din partea Sf. Episcopii a participat P. C. Icon. Stavr. Caius Turicu, consilier eparhial.

La orele 9 s'a oficiat slujba chemării Duhului Sfânt în frumoasa biserică renovată radical în timpul din urmă, care a părut acum neîncăpătoare de mulțimea elevilor însoțiți de întregul corp didactic și o seamă de părinți în frunte cu notarul și primarul comunei.

Soborul preoțesc s'a compus din C. preoți T. Titeu-Șomoșcheș, P. Păcurariu-Berechiu și P. Belean-Moțiori.

A cuvântat preotul T. Titeu despre „Cum să iubească copiii Biserica“. Elevii au cântat răspunsurile în cor dirijați de dl inv. I. Bălan.

Lecciónia practică s'a ținut la școala primară, clasei IV-a, „Articolul IV-lea“ de către Pr. I. Ștefanuțiu din loc. Critica o fac. preoții Tr. Precupaș-Apateu, I. Poleac-Cermeiu cât și dnii inv. Tașcău și dir. I. Cârstea.

P. C. protop. adm. At. Căpitan deschide conferința printr'o bine simțită cuvântare, arătând mijloacele noi de care trebuie să se folosească preotul în educația tineretului școlar, salutând prezența delegatului episcopesc și a notabilităților locale între cari dl notar Putin, dl dir. școl. I. Cârstea, președintele asociației învățătorilor ș. a.

Tema teoretică o prezintă Pr. I. Tau, arătând cu multă pregătire profesională „Cinstirea Eroilor și adorarea lui Dumnezeu“. Se fac reflexii privitoare la aplicarea în viața copiilor: în familie, la școală și în biserică.

Părintele consilier Caius Turicu își exprimă plăcerea de a fi prezent la o manifestare a Bisericii și Școlii, într'un cadru atât de sărbătoresc, de care au știut să dea dovadă urmașii unor vrednici luptători din această comună. Apreciază activitatea preoțimei din acest nou centru protopopesc, condus de Părintele At. Căpitan-Apateu, remarcă apoi prezența veteranului luptător protopopol C. Ursuțiu, care a ținut să fie de față la această serbare și demnă afirmare a preoțimei pe teren școlar. (Coresp.)

■ **P. C. PĂRINȚI PREOȚI** sunt rugați ca să folosească prilejul sfințelor Sărbători pentru a face noi abonați la „Calea Mântuirii“.

Nr. 5227/1943.

Comunicat

În conformitate cu dispozițiunile art. 63 al Legii Nr. 269, „pentru procedură fiscală“, publicată în M. O. Nr. 78 din 1 IV. 1942, toate parohiile (și mănăs-

tirile) vor face în cursul lunii Ianuarie 1944, la Administrația Financiară a sediului lor, o declarație scrisă, în care se vor arăta amănunțit bunurile impozabile ce posedă și orice relațiuni necesare impunerii pe anul fin. 1944 1945 - cu impozit echivalent.

Normele de impunere a averilor bisericești conform art. 16. pct. 4. din „Legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice“, publicată în M. O. Nr. 99 din 30 Aprilie 1942 sunt următoarele: Sunt supuse unui impozit anual echivalent de 0,25 imobilele parohiilor rurale numai pentru diferența care depășește suma de 2,000,090 lei, cum și imobilele parohiilor urbane numai pentru diferența ce depășește valoarea de 5,000,000 lei.

Sunt scutite de impozitul echivalent următoarele bunuri parohiale (— ordinul Ministerului de finanțe, Direcțiunea Timbrului etc. Nr. 191269 1939 trimis tuturor Administrațiilor Financiare —):

- a.) Bisericele, ca locașuri de rugăciune;
 - b.) casele parohiale, cari nu aduc nici un venit servind de locuință preoților;
 - c.) sesiile preoțești, bisericești și cantonale, primite prin Legea de Reformă agrară, date numai în folosință, proprietatea fiind a Statului și
 - d.) edificiile, cari servesc de birouri parohiilor.
- Nu sunt scutite: vechile sesiuni parohiale, cari servesc la salarizarea clerului și orice alte bunuri neprevăzute mai sus, adecă pământurile bisericii, casele de chirie etc. Se vor depune declarații și pentru bunurile scutite de impozitul echivalent, arătându-se în rubrica de „observațiuni“ dispoziția legală, pe baza căreia beneficiază de scutire.

Fiecare parohie, fie chiar mai multe într'o comună politică, va depune separat câte o declarație, timbrată 20 lei privitor la bunurile fiecărei parohii în parte, locașul bisericii având a se trece la parohia I.

Pentru sesiile reduse, sau vacante, folosite de Episcopie, se va depune separat câte o declarație cu numirea „sesie vacantă“, sau „sesie redusă“. Aceste declarații separate se vor întocmi din partea Oficiului parohial.

Intrucât s'ar face impuneri ilegale, respective evaluările s'ar face nereal, conducătorii oficiilor parohiale, în numele parohiei respective, vor înainta apel, — timbrat cu 40 lei timbru fiscal și oșebit de taxa timbrului sunt supuse la plata unui impozit proporțional de 0,20 întrucât valoarea apelului este mai mare de 5000 lei, — în termen de 15 zile dela primirea procesului verbal de impunere — (a se consulta instrucțiunile întocmite de d-l jurisconsult dr. Cornel Iancu și trimise tuturor parohiilor în luna Iunie 1941.) — Apelul se va depune la Administrația Financiară a sediului oficiului parohial.

De orice întrelăsare în executarea prezentului ordin, prin care s'ar aduce prejudicii materiale patrimoniului parohiilor, se vor face răspunzători conducătorii oficiilor parohiale.

Arad, la 10 Decembrie 1943. 2—2

† ANDREI Sava Tr. Seculin.
Episcop. consilier, referent eparhial.

Nr. 5174 1943.

Monahul Iustin Condur dela Sfânta Mănăstire Cetățuia județul Iași, a fost exchis din monahism.
Consiliul Eparhial.

Nr. 5132/1943

Sfântul Sinod cu adresa No. 2659/1943, comunică: Ministerul de Interne cu ordinul Nr. 112.726 1943, a dispus ca sătenii să nu mai fie scoși la prestație în Dumineci și sărbători.

Arad, la 10 Decembrie 1943.

Consiliul Eparhial.

Nr. 5209/1943.

Circular

Prin „Legea pentru reglementarea situației juridice a bunurilor f. școli confesionale... etc.“, publicată în M. O. Nr. 257 din 2, XI. c. toate bunurile fostelor școli confesionale din Ardeal trec și rămân definitiv întabulate pe parohiile respective.

Având în vedere dispozițiunile aceste, C. preoți-președinții consiliilor parohiale din parohiile, unde situația juridică a acestor averi încă nu este clarificată, vor cere imediat transcrierea tuturor bunurilor pe parohie și copia decisului de transcriere primit dela Judecătoria îl vor înainta Cons. Ep. în termen de 60 zile.

Pentru neexecutarea acestui circular cei vinovați vor răspunde personal și materialicește.

Arad, la 9 Decembrie 1943.

† ANDREI Sava Tr. Seculin.
Episcop. 2—3 consilier ref. eparhial.

Nr. 5245 1943.

Concurs

Se publică concurs pentru îndeplinirea următoarelor două posturi la Serviciul inventarierii dela Consiliul Eparhial, posturi aprobate cu decizia Subsecretariatului de Stat al Cultelor Nr. 60.218.1943:

1 post de șef de birou cu salar lunar de 9.400 lei și
1 post de impiegat cu salar lunar de 5.500 lei și indemnizația de scumpete la ambele posturi.

Solicitanții vor depune actele cerute de Codul Funcționarilor publici până la 10 Ianuarie 1944.

Arad, la 14 Decembrie 1943. 2—2

† ANDREI Sava Tr. Seculin.
Episcop. consilier, referent eparhial.

Școala de Duminecă

1. Program pentru Duminecă 2 Ianuarie 1944.

1. Rugăciune: Hristoase, lumina cea adevărată... (Ceaslov, pg. 19).

2. Cântare comună: Trei păstori... (Colindă).

3—4. Cetearea Evangheliei (Marcu 1, 1—8) și Apostolului (II Timotei 4, 5—8) zilei, cu tâlcuire.

5. Cântare comună: Mântuire a trimis Domnul... (70 Cânt. rel. pag. 56).

6. Cetearea din V. T.: Tot despre porunca VI. dz. Sinuciderea... (Calea Mânt. Nr. 18 din 4 Oct. 1942).

7. Povește morale: Căința cea prea târzie a păcătoșilor... (Cartea înțel. lui Sol. c. 5).

8. Intercalații: (Poezii rel. etc.).

9. Cântare comună: Câți întru Hristos v'ați boțezat...

10. Rugăciune: Rug. 9 dela Utrenie: Strălucește în inimile noastre... (Lit. pg. 51).

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943).

A.